

0-2 b

"Dipelolo"

"Short history of Hananwa tribe"

Setšhaba sa Malete pele se ešo sa ba sa Malebogo.

1. Maina a dikgoši.

Malete, 2. Morwa Malete ga a tsebje leina la gagwe.

3. Matšwiokwane, 4. Tšhalanewa Moraka. 5. Ramolelekwa,

6. Kibi le Kgalosi.

Maina a ba ka mošate Ramolelekwa le Kgalosi.

Ditaba.

Malete o be a dutše kgaufsi le Sefurutsi, a belega morwa, morwa wa gagwe a tloga ka go tsoma a ya go tsoma Madibane le Maifo, le Moremi le Mamolele ke maina a banna ba a ba humaneng ge a ya go tsoma dithabeng tše di bego di tsebja ka leina la Monna-yo a se nago moriti bjale ke ditaba tša Malebogo kwa Blaauberg. Gomme ge a gomela ga Malete a botša tatagwe gore ke bonê naga e botse. Gomme a tšea basadi le bahlanaka ba gagwe a ya mola a bego a tsoma gona. Gomme tatago a re "Ba ana Phuti" ba ga Malete, o a mogana, bjale ke go bitša Mohanana. A ya go banna bale bo-Madibana le Moremi, Molele le Maifo gomme ba mo dumela. Gomme banna bao ba be ba dutše godimo ga thaba ya "Monna e a se nago moriti", gomme ba be ba tšhaba go lema kwa fase ga thaba ba re ba tšhaba dinare, ditau, le ditolô.

Gomme ba ja dimupudi mahoyo, dihlatswa, dinobe. Ke mo Morwa Malete ge a fihlile a re, a re yeng re leme kwa fase, Ke tseba pula le leru, gomme pula ya na, ba buna mabele a mantši. Gomme ba re o tseba pula o swanetše go ba kgoši gomme ba mmeya kgoši banna bale ba bane. Gomme naga ya bitšwa Hanwanwa. A belega morwedi le morwa.

Gomme morwedi a tšewa ke Dikolobe tša Morudu. Ba ya ba dula kwa Mokgalakwena ga Morudu. Gomme morwedi yo ge a fihlile ga Morudu a tšhaba ditau tše a se šogo a di bona.

3 A tla gae ga gabo a le moimana. Monna wa gagwe a mo latela. Gomme a gana go ya. Ke mo a belegilego morwa a re ke Masilo gomme a ana tšhwene ka ba bommagwe.

Gomme ge a kgotse ba re ke Matšwiokwane. Gomme mmagwe a re e ya o lwe le malome a gago o tseye bogoši ka go re nna ke be ke le wa pele, gomme ba ntšeela bogoši ka gore ke mosadi. Gomme malome wa gagwe e be e le Raleokana morato wa mmagwe ke bana ba morwa wa Maletete. Gomme ge Raleokana a lwele le Matšwiokwane, (Masilo) a hudugela Matšhlong.

Ke mo Matšwiokwane a rometšego batho go bolaya batho ba Raleokana. Raleokana a romela batho go tšhwara Matšwiokwane. Gomme ge a mo sekišitše a mmotša gore ke tlo go bolaya. Ma Matšwiokwane a ya a ba bolaya la bobedi. Gomme Raleokana a botša Ramatšwiokwane a re ke tlo go bolaya, matswele a

4 kgomo a mane. Ke mo mmago Ramatšwiokwane a re ba tla go bolaya, a re ye re rape dira ga Matlala go kgoši Makobê. Ge dira tša Ga-Matlala di e lwa le tša Raleokana ba be ba e lwa ba le ga-Manaka, "Bochum". Gomme dira tša Matlala tša fenywa, tše di bego di rapilwe ke mmago Matšwiokwane. Gomme a boela a ya Ga-Laka go rapa Matebele.

Ba tla ba swere dithunya. Gomme Raleokana o be a kgalabjile a na le morwa Tshelane, gomme yena a lwa le matebele, gomme matebele a ba fenywa ka dithunya ka gobane bona ba be ba se na dithunya. Gomme setšhaba sa tšhaba le kgoši Tšhalane, a ya a dula Kokopole thabeng ya Matšhaba. Dira tša Matebele tša humana Raleokana ga Manaka "Matšhlong". Gomme Ramatšwiokwane morwa kgaitšadi ya Raleokana yo a bego a e lwa naye, a re go dira mokgameng ka mokgokgotlo "letšwa" gomme a hwa a kgamilwe. Gomme Matšwiokwane a leboga matebele ka dikgomo, gomme a re naga ke ya gagwe. Gomme Tshelane,

5 a re naga ya Kokopole ga e a mo lekana, bjale a kgoma a ya a lotšha go motswala wa gagwe Ramatšwiokwane, ba mo dumela a ba fa monyana kgaitšadi ya Kibi morwa Tšhalane.

Gomme monyana a gomela gae ga gabo a se na ngwana. Bjale Tshalane a be a belegile Kibi gomme Matšwiokwane a belega Kgaluši bjale bana ba ba fapana. Gomme Kgalusi a re ka gore mosetsana o gomile ke tla lwa. Gomme Kgaluši a romela dira tša thopa dikgomo tša Kibi ka masemone mo go bego go biššwa Mohlakeng wa tšwata. "Bo-wisa tlou". Gomme ga šala dinamane gomme a di bolaya. Gomme Kibi a ya a thopa tša ga Lehong e be e le motse wa go bušwa ke Kgalusi. Gomme bahlanka ba Kibi ba di nametša thaba ge ba le thabeng banna ba ga-Lehong ba ba hwetša. Gomme gwa lwa ntwana gona fao. Ge ba e lwa le banna ba Kibi go be go se na tsela gomme ke mo banna

6 ba bangwe ba Ga-Kibi ge ba e lwa, ba ba bangwe ba be ba phula ~~ix~~ tsela, ba bangwe ba rwala maloko go tšhela mo tseleng e mphša gore dikgomo di re, dikgome difitile gona. Empa banna ba Ga-Kibi ba fela ba tšea dikgomo. Gomme Kibi a ya a thopa dipudi Ga-Mapuri mohlakeng. Gomme a boela a romela bahlodi motseng Makgabela. Gomme dihloidi tša thibela ke pula. Gomme a romela dira go thopa motse. Gomme mo motseng ba bolaya batho ba ba hlano; ba thopa dikgomo ba sepela. Gomme Kibi a fetša ka go lwa le motse wa Mokokong. Kibi o be a e lwa le bahlanka ba gagwe ka mehla ge ba le ntweng. Gomme makgowa a tla go Kibi a kgopela batho ba gagwe, Makgowa a feta ga ya Mmara go tšea Mabeisi. Gomme lekgowa la moeta pele e be e le Mokintedi a tšea le makgowa a Ga-Modimolle ba:- Ga-Motidi, dira tše kamoka tša ya go lwa le Kgaluši. Gomme Kgalusi a tsena

7 ka leweng le basadi le batho ba gagwe. Gomme ba lwa le yena matšatši a marara. Gomme batho ba gagwe ba lwa ba ba ba thopo Konono (Canon) ba re ba e swara ya ba palela. Gomme Kgalusi a hloma folaga, ba re o a tšwa, gomme a thunya gape, le bona ba thunya. A bcelela a hloma ya bobedi, ge ba e tla kgaufsi a thunya. Gomme ba tho bora lefšika, gomme ge ba bora a ba thunya a ba a bolaya makgowa a mabedi. Gomme ge ba bone

sediba se a nwago go sona ba rema dihlare ba dula gona.
 Gomme a hloma folaga ya boraro. Ke mo a tšerwego ke makgowa
 a Modimolle. Ba ya ba mo agala ka masemong ka Sesalong, yene
 Kgalusi o hwilo ka ngwaga wa 1938. E be e le moloko o tšwang
 ga-Malete. Papa-abo mogolo ke Malete, a belega morwa wa go
 se tsebje leina .

Moloko wa bona ka go latelana.

End. S.427

Malete.

Morwa Malete

Morwedi	Morwa Raleokana
(Masilo) Matšwiokwane	Tshelane
Kgalusi	Kibi